

Sygnatura akt II AKa 386/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2017 roku

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wojciech Kociubiński

Sędziowie: SA Cezariusz Baćkowski

SA Jerzy Skorupka (spr.)

Protokolant: Aldona Zięta

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu Tadeusza Kaczana

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2017 roku

sprawy S. C.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 9 sierpnia 2017 r. sygn. akt III Ko-o 16/17

uchyla zaskarżony wyrok wobec wnioskodawcy S. C. i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem III Ko 16/17/o z 9 sierpnia 2017 r. oddalił żądanie S. C. o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne internowanie.

Wyrok ten zaskarżył pełnomocnik wnioskodawcy adw. B. O. zarzucając obrazę art. 552 i art. 558 KPK przez błędną ich wykładnię oraz obrazę przepisów prawa materialnego, tj. ustawy o internowaniu członków (...) (tak w apelacji), przez błędną wykładnię, że S. C. nie działał w (...) (tak w apelacji). W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie wniosku pokrzywdzonego (tak w apelacji).

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zważył, co następuje.

Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy jest oczywiście bezzasadna. Treść sformułowanych zarzutów oraz sposób ich uzasadnienia prowadzą do wniosku, że autorowi apelacji chodzi o zakwestionowanie ustaleń faktycznych dokonanych przez sąd pierwszej instancji w zakresie prowadzenia przez wnioskodawcę działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Odczytując w taki sposób zarzuty skargi odwoławczej należy stwierdzić, że stanowi ona wyłącznie nieskuteczną polemikę z prawidłowymi ustaleniami sądu, że S. C. nie prowadził działalności na rzecz niepodległego

bytu Państwa Polskiego w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Sąd odwoławczy podziela pogląd, że osobie, wobec której wydano decyzję o internowaniu w związku z wprowadzeniem w dniu 13 grudnia 1981 r. stanu wojennego, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za krzywdę wynikłą z wykonania tej decyzji (art. 8 ust. 1 cyt. ustawy) jedynie wtedy, gdy to internowanie związane było z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego lub taką, która nie stanowi zaprzeczenia takiej działalności, zgodnie z art. 8 ust. 5 cytowanej ustawy (zob. pot. SN z dnia 4.03.2010 r., V KK 230/09 oraz post. SN z 28.01.2010 r., IV Ko 169/09).

Oddalając żądanie wnioskodawcy Sąd Okręgowy we Wrocławiu stracił jednak z pola widzenia, że internowanie S. C. na podstawie art. 42 ust. 1 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. 1981.29.154). stanowiło bezprawne pozbawienie wolności. Nieprowadzenie przez wnioskodawcę działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, nie może jednak oznaczać aprobaty dla faktu jego internowania i bezprawnego pozbawienia wolności.

Zważyć należy, że Dekret o stanie wojennym wyrokiem TK z dnia 16.03.2011 r., K 35/08 został uznany za niezgodny z art. 7 w zw. z art. 31 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 15 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z 19.12.1966 r. Stosownie zaś do art. 41 ust. 5 Konstytucji, każdy bezprawnie pozbawiony wolności ma prawo do odszkodowania. Wolność osobista człowieka jest jednym z kilku fundamentalnych jego praw i jest silnie powiązana z prawem do bezpieczeństwa osobistego (art. 5 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności). Obie te wartości gwarantują każdemu człowiekowi wolności od arbitralnego działania organów władzy publicznej, chronią każdego od strachu przed własnym państwem, w tym także przed motywowanym politycznie pozbawieniem wolności w jakiegokolwiek formie. Waga i znaczenie wolności osobistej, której bezprawne naruszenie zobowiązuje państwo do rekompensaty na podstawie art. 41 ust. 5 Konstytucji, jest szczególnie wysoka. Dlatego, pomimo niewykazania przez wnioskodawcę przesłanki uzasadniającej żądanie odszkodowania na podstawie art. 8 ust. 1 cytowanej ustawy, nie może budzić wątpliwości, że wnioskodawcy przysługuje odszkodowanie za bezprawne pozbawienie go wolności.

Oddalenie roszczenia wnioskodawcy zamykało mu drogę do domagania się odszkodowania za bezprawne pozbawienie wolności na podstawie decyzji ówczesnego Komendanta Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej we W. o internowaniu. Z tego względu zaskarżony wyrok należało uchylić na podstawie art. 440 KPK, gdyż jego utrzymanie w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

W ponownym postępowaniu należy uzyskać stanowczą deklarację S. C. co do podstawy faktycznej żądania odszkodowawczego. Z wypowiedzi wnioskodawcy złożonej na rozprawie odwoławczej wynika, że chodzi mu o odszkodowanie za to, że został bezprawnie zabrany z domu i osadzony w ośrodku dla internowanych. W dalszej kolejności należy ustalić tryb i podstawę prawną dla przyznania odszkodowania. Mianowicie, czy właściwy jest tryb określony w Rozdziale 58 KPK (art. 552§4), czy tryb określony w Tytule VI KC (art. 417§1). Sąd powinien mieć przy tym na uwadze uregulowanie z art. 417¹§1 i 2 KC oraz terminy przedawnienia roszczenia odszkodowawczego biegnące od zdarzenia będącego źródłem szkody, w tym datę uznania Dekretu o stanie wojennym za niezgodny z Konstytucją RP i (...), a także okoliczność, że warunek materialnoprawny przedawnienia roszczenia uwzględniany jest w razie podniesienia zarzutu przez stronę.

Dopiero w razie ustalenia braku możliwości rozpoznania żądania o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia za bezprawne pozbawienie wolności S. C. w postępowaniu karnym, należy rozważyć przekazanie sprawy właściwemu sądowi cywilnemu.

Mając na względzie powyższe okoliczności, orzeczono, jak na wstępie.

SSA Cezariusz Baćkowski SSA Wojciech Kociubiński SSA Jerzy Skorupka